

Dansens og musikkens rødder 12

Dronningedans fra Møn

af Per Sørensen

Dronningedans fra Møn er en dejlig lille pardans, som mange holder meget af. Den er enkel og kan bruges til alle typer af folkedanserhold. Den er også god at bruge som ind- og uddans i opvisningsøjemed.

Da Vejle Fjordbroen skulle indvies, for snart mange år siden, i overværelse af Hendes Majestæt Dronningen, valgte vi at danse Dronningedans fra Møn - ud fra den betragtning, at vi troede, de mønske bønder, engang i fordumsdage, i taknemmelighed havde opkaldt deres lille pardans efter en af Dronning Margrethes forfædre. Men sådan var det ikke. Tværtimod viste det sig at være en "dronning" af en helt anden herkomst.

For ganske nylig fandt jeg melodien og dens ophav, og det viste sig, at dansens musik ikke var så gammel, som jeg troede. Melodien var komponeret i 1894 af den, på det tidspunkt, unge og succesrige berlinerkomponist, Paul Lincke (1866 - 1946).

Paul Lincke (1866 - 1946).

Musikken er en tysk varietévise med titlen "Gigerlkönigin" Rheinländer. Oversat til dansk betyder Gigerlkönigin "Lapsedronning", og her - i denne betydning, en modelaps.

Modelaps fra slutningen af 1880'erne.

Ak ja !! Titlen på vores pardans fra Møn var god nok - det var bare ikke en dansk dronning, men en smart og moderne baldronning fra de berlinske saloner anno 1894.

Varietémelodien "Gigerlkönigin" Rheinländer var indlagt i det berlinske Apollo Theaters repertoire i 1894 og blev sunget af Paula Menotti. Teksten blev skrevet af Bolten-Baeckers og senere tilrettet af von Jürgens. Visen var meget populær i hele Tyskland og blev kendt i selv den mindste landsby.¹

Hvis I får jeres spillemand til at spille

melodien, vil I opdage, at det kun er fra 5. takt i triodelen, der er brugt til Dronningedans fra Møn. Det er dog naturligt nok, da der oprindeligt kun har været sangtekst til den del, og det må være den del, alle har kendt og nynet med på.

Her kommer 1. vers af den tyske Varietétekst.² Hvis I vil synge den, skal I starte som angivet i noden:

*Ich kleid' mich stets nach neuester Façon,
beweg' mich im Salon,
ich erfinde neue Moden,
was ich trage, das ist schick,
man sieht's am ersten Blick!
Ich hab' sogar im schuh mein Monogramm
als echte Modedam';
von den Strümpfen angefangen
bis hinauf zu der Frisur
trag ich das feinste nur!
Schau'n Sie sich nur an, ich bitt',
diesen eleganten Schnitt,
da sieht doch g'wiß ein jeder gleich,
ich bin die Gigerlkönigin!*

Allerede samme år, som melodien bliver komponeret, kommer den til Danmark og bliver trykt hos Wilhelm Hansen³ - dog uden tekst. Det har ikke været muligt at finde en dansk oversættelse, så den har formentlig kun været her i landet som melodi.

Med hensyn til selve dansen, vi kender fra Møn, virker det på mig, som om det må være en dans, man har fået konstrueret i Berlin til denne berømte slager. Bl.a. var trojkafatningen meget brugt til forskellige selskabsdancer i 1890'erne, og selve dansen Troïka, der kendes fra danseskoler, er fra samme periode. Anden del af dansen, hvor damen danser rundt under herrens arm, var allerede gammelkendt i 1894 og har været brugt i mange andre pardanser op gennem 1800 - tallet. At man har figuren med i Dronningedans fra Møn må kunne forklares med, at denne "Gigerlkönigin" eller "Lapsedronning" rigtig skulle vise sig frem for sin herre og omkringværende tilskuere.

"Die Gigerlkönigin"

Rheinländer

Paul Lincke 1894

f *p* *mf* *p* *f* *p* *ff* *mf* *ff* *mf* *ff* *Fine*

Ich kleid' osv.....

Jeg har i nogle af artiklerne prøvet at give nogle eksempler på danse, som måske ikke er så gamle, som vi går og tror, og flere vil følge efter. Men for at I ikke skal tro, at alle danse er så "nye", vil vi i næste måned se på "Grisen faldt og brak sit lår", hvis rødder går tilbage til 1820'erne.

Kildehenvisninger:

1. "Paul Lincke und die Entstehung der Berliner Operette" af Otto Scheidereit. Berlin 1977.
2. "Unvergessene Schlager" Musikverlag City. Hans Sikorski. Leipzig-Berlin 1940.
3. "Wilhelm Hansens musikforlags hovedkatalog 1923". Pladenr. 11510.